

Spurvehøgens ynglestatus i Københavns-og Frederiksberg kommune.

af Steen Kryger og Ole Banke

Indledning.

DOFs Rovfuglegruppe har igennem de sidste årtier forsøgt at vurdere rovfuglebestandene i mange af landets amter (Jørgensen 1989). Københavns am er hidtil kun undersøgt grundigere for tårnfalk (Trap-Lind 1979).

Om spurvehøgen foreligger der kun sporadiske oplysninger (FUPS) .

Denne artikels formål er derfor at præsentere oplysninger om spurvehøgens status i Københavns- og Frederiksberg kommune, med en vurdering af bestanden i amtet.

Metode.

I spurvehøgens yngleperiode, fra marts til juli, undersøgte vi egnede og gammelkendte ynglebiotoper i Københavns- og Frederiksberg kommune: Havde fuglene etableret sig, forsøgte vi at registrere hvilke træer, der var benyttet som redetræ, og såvidt muligt også de adulte fugles alder og antal unger.

Undersøgelsesområdet dækker Københavns- og Frederiksberg kommuner. Deres areal dækkes, af ca. 58 % bebyggelse og veje (Tab.I). Ca. XX % af det bebyggede areal består af 4-6 etagers huse, mens resten enten er villaområder eller tæt-lav-bebyggelse.

61 % af de ubebyggede arealer bruges til parker, sportspladser, kirkegårde og militære anlæg, som er de lokaliteter hvor der er fundet flest ynglende spurvehøge.

	København kommune		Frederiksberg kommune	
	ha.	%	ha.	%
Bebyggelse	3467	41,5	541	62,2
Gader	1163	13,9	157	18,0
Militære omr.	1363	16,3	6	0,7
Kirkegårde	155	1,9	27	3,1
Parker o.l.	677	8,1	126	14,5
Andet	1533	18,3	40	4,6
Ialt	8358	100,0	870	100,0

Tab.I Arealbenyttelse i Københavns og Frederiksberg kommune.

Resultater.

Der blev fundet 25 territorier i Københavns- og Frederiksberg kommune, hvor der mindst én gang blev gjort yngleforsøg af et spurvehøgepar i undersøgelsesperioden.

14 territorier var besat i alle tre år (Tab.2), 6 i 2 år og 5 territorier i 1 år. I 7 territorier var der tegn på yngleaktivitet tidligt i sæsonen i i alt 9 år. Disse territorier er enten besat af én fugl, eller mislykket tidligt i ynglesæsonen. De er medregnet som besatte territorier (+). I 3 territorier i tilsammen 5 år er der ikke set tegn på yngleaktivitet (-) .

Status i 8 territorier var ikke kendt i alle år, især i 1990.

+ - ?	
3-0-0	14
2-1-0	1
2-0-1	5
1-2-0	2
1-0-2	3
25	

Tab.2: Fordelingen af de 25 territorier, fordelt på ynglesucces.

Territorierne ligger spredt ud over hele undersøgelsesområdet i et tæt netværk, der tilsyneladende er bestemt af udbudet af egnede ynglebiotoper, men også af afstanden til nabohøgene.

Middelfstanden mellem naboreder blev målt på et 4 cm. kort, for reder, hvor det var sandsynligt, at der ikke var ufundne territorier imellem, og kun naboreder der var brugt samme år er medtaget.

Middelfstanden var på 1563 meter for hele området. De korteste afstande fandtes i den centrale tætbebyggede del af undersøgelsesområdet, hvor middelfstanden var 1118 m., mod 1897 m mellem resten af rederne.

I ét tilfælde forsøgte én høg, at presse sig ind mellem to faste par (med 1200 m's afstand). Derved fik den nye høg 500 og 750 m. mellem sig og de to etablerede. Dette yngleforsøg mislykkedes, i modsætning til de to andre.

I undersøgelsesområdet findes egnede redetræer især i parker og på kirkegårde, men et territorie blev fundet to år i træk i en baggård med kun 3 træer.

	90	91	92
BIR Betula	1	3	3
BØG Fagus	1	2	3
ELM Ulmus	4	5	2
LIN Tilia	0	2	1
PIL Salix	0	1	2
ÆBL Malus	1	0	1
NAV Acer	1	0	1
LØV	8	13	13
GRA Abies	0	1	0
RGR Picea	1	1	1

SKF Pinus	2	3	2
LÆR Larix	1	1	0
<hr/>			
NÅL	4	6	3
IALT	12	19	16

Tab:3 Antallet af redetræer fordelt på familier og år.

Redetræerne blev fundet i 47 tilfælde, og var fordelt på 7 løvtræsfamilier og 4 nåletræsfamilier (Tab.3).

Diskussion.

Undersøgelsesområdet er valgt for at få et indtryk af spurvehøgens ynglestatus i Danmarks største og tættest bebyggede område, samt tilstødende villaområder. Når grænsen er sammenfaldende med kommunegrænsen, skyldes det muligheder for eksakte statistiske oplysninger, samt overkommelighed af undersøgelsen.

Bedømt ud fra det mønster de fundne reder udgør, mener vi, at alle reder i Frederiksberg kommune er fundet, men at de maksimalt 19 fundne ynglepar i Københavns kommune; skal suppleres med yderligere 8, for at få et realistisk maximumstal for mulige spurvehøge territorier. Derved kommer det samlede antal territorier for begge kommuner op på 30. Det giver en tæthed på 32,5 territorier/100.km², men en fundet bestandstæthed på 23,4 par/100 km².

	Kbh. kom.		Fre.kom.		Ialt
	yng.	vur.	yng.	vur.	
1990	13	14	3	0	30
1991	19	8	3	0	30
1992	19	8	3	0	30

Tab. 4 Ynglepar i København's og Frederiksberg kommune.

Sammenholdt med den beregnede gennemsnitlige bestandstæthed på 8,6 par/100 km² i Danmark (Jørgensen 1989), tyder dette på, at undersøgelsesområdet huser et endog meget stort antal byttefugle; og egnede ynglesteder.

Redeafstanden i det centrale tætbebyggede København er mindre (1118 m.) end i de omkringliggende villa- og tæt-lav bebyggede områder (1897 m.).

Frimer (1989) finder samme forhold i Århus. Middelfstanden mellem de i byzonen ynglende par er 1,37 km. mod 1,98 km. I landzonen.

I en nylig undersøgelse (Jørgensen 1991) er der på indre Vesterbro fundet en ynglefugletæthed på 670,7-782,2 par/km², hvilket er en lavere tæthed end i de af Møller (Møller 1976, undersøgte villakvarterer.

Det er interessant at bestandstætheden af spurvehøge er størst i centrum af hovedstaden, hvor antallet af byttefugle, ifølge ovennævnte undersøgelser er mindst.

Artsdiversiteten af redetræer var stor, og tydede på at der ikke var præference for en bestemt art af redetræ. Mønsteret er snarere udtryk for artsfordelingen af mulige redetræer.

Det er dog interessant at bemærke, at hvor censusundersøgelserne i Frederiksborg amt i årene 1987-92 kun har fundet 1 spurvehøg ynglende i løvtræ (birk), ud af et par hundrede par.

Der skal rettes en stor tak til Gert Østerby og Knud Flensted for aktiv by-ornitologi.

Referencer.

- 1) Trap-Lind, I. 1979.: Tårnfalken. - Skarv.
- 1) Frimer, O. 1989: Food and predation in suburban Sparrowhawks *Accipiter nisus* during the breeding season. - Dansk Orn. Foren. Tidskr. 83: 35-44.
- 2) Frimer, O. 1989: Breeding performance in a Danish suburban population of Sparrowhawks *Accipiter nisus*. - Dansk Orn. Foren. Tidskr. 83: 151-156.
- 3) Jørgensen, M. 1991: Fuglelivet på indre Vesterbro, Miljøministeriet.
- 4) Møller, A.P.. Ynglefugleoptællinger i tre villa- og bymæssige bebyggelser i Danmark. - Dansk Orn. Foren. Tidskr. 76: nr. 3-4.
- 5) Statistiske oplysninger om Københavns amt.

Forfattere: Steen Kryger og Ole Banke.